

Tűnjenek el Kádár bírái a bíróságok éléről
Számítani kell Kádár bírait az igazgatási posztokról -

Egy szegény bíró panaszai.

2011/04/11 - 06:28 Szent Korona Rádió

A bírósági szervezeti rendszer olyan válságban van, amely már a jogállami működést is veszélyezteti

- írja Ravasz László, a Csongrád Megyei Bíróság bírój. Rohamosan csökken a bíróságok bizalmi indexe, az alsóbb és felsőbb fokú bíróságok között szakmai ellentét feszül.

Ráadásul az igazgatási vezetők megválasztásában csupán látszatdemokrácia érvényesül. A hatályos törvény kontroll nélküli teljhatalmat adott az igazgatási vezetők kezébe, a felsőbb bíróságokon pedig azok az 55-70 év közötti bírák dolgoznak, akiket még a Kádár-korszakban neveztek ki, ennek megfelelően szocializálódtak, ezért hajlamosabbak a felsőbb utasítások vagy kívánságok végrehajtására. Habitusuk nem változott az idők folyamán, így most is meghoznak olyan ítéleteket, amelyeket "felsőbb hatalmak vagy érdekek diktálnak".

Egy szegény bíró panaszai - Kosztolányi Dezső után szabadon

A bírósági szervezeti rendszer jelenleg olyan válságban van, amely már a jogállami működést is veszélyezteti. Ez a gond nemcsak a büntető, hanem a polgári ítélezésben is megjelent. A polgári ítélezés sok esetben közvetlenül is érinti az emberek mindennapjait, így szükségesnek

látom az itt lévő anomáliák feltárását is. Amit a bírósági szervezeti rendszerrel kapcsolatosan leírok, az természetesen általánosan igaz minden bírósági ügyszakra és bíróságra, és alapvető problémája az, hogy az 1997. évi CXIV. tv. olyan torz igazgatási struktúrát hívott életre, amely egy időben jelentkező külső és belső legitimációs válságot szült a bírósági szervezetenél.

Csökkenő jogkövetési hajlam

A külső legitimitás hiánya abban jelenik meg, hogy a bíróságoknak a lakosság körében mért bizalmi indexe az elmúlt években 15 százalékkal csökkent. Ez olyan jelentős bizalomvesztés, amely a demokrácia alapintézményének tekinthető bírói szervezetenél nem engedhető meg. Sajnos ez oda vezetett, hogy az emberek vitás kérdéseiket egyre többször nem a bírósági keretek között, hanem egyéb módon intézik el ("önbíráskodás", kényszermegállapodások). Szemléletes példa erre az építési vállalkozók visszabontási akciója. Emellett csökkent a jogkövetési hajlam a lakosság körében, és egyre kevésbé hajlandók önként végrehajtani a bírósági ítéleteket, s ez a tendencia az állami szerveknél is megfigyelhető. A tényt igazolja, hogy jelentősen megnőtt a végrehajtási ügyek száma.

Alsó, felső - fokok, ellentétek

A belső legitimáció hiánya ennél talán szerteágazóbb. A bírói előmeneteli rendszer hiányosságai miatt egyre több olyan bíró kerül felsőbb bíróságokhoz, aki szakmai felkészültsége és emberi habitusa alapján nem odavaló lenne. Gyakorlatilag hűbéri rendszer alakult ki a bíróságokon belül, s ez torzítja az egész ítélkezést. Az alsóbb fokú bíróságok ítéletét gyakran olyan bírák bírálják felül, akiknek kompetenciáit az elsőfokú bírák vitatják. Ez oda vezetett, hogy az alsóbb fokú bíróság bírái igen gyakran szakmailag nem fogadják el a felsőbb bíróságok határozatait. Azokat nyíltan kritizálják, még akár tárgyaláson is, és lehetőség szerint elszabotálják ezen felsőbb bírósági határozatok érvényre juttatását. Abszurd módon olyan szakmai és emberi ellentét alakult ki az első- és felsőbb fokú bíróságok között, amely a jogállami normáknak megfelelő ítélkezést lehetetlenné teszi. Erre nagyszerű példa az, amikor a Fővárosi Bíróság tanácsvezetője a tárgyaláson az ügyfelek előtt kifejtette, hogy a határozatát hatályon kívül helyező Legfelsőbb Bíróság milyen hülyeséget csinált, és megjegyezte, hogy a Legfelsőbb Bíróságtól elvárható lenne, hogy legalább a jogszabályokat ismerje. Érdeemes egyszer végigmenni egy elsőfokú bíróság folyosóján, ott lehet megtudni, milyen negatívan vélekednek az elsőfokú bírák a fellebbviteli bíróságokról.

Választási lehetőség nincs

Az igazgatási vezetési struktúra torzulása miatt a bírák nem vesznek aktívan részt az igazgatási vezetők megválasztásában. Elmennek az igazgatási vezető alkalmasságáról döntő összbírói értekezletre, de mivel az állásfoglalásuk nem köti a kinevezőt, ezért - jobb a béke alapon - megszavazzák a regnáló elnököt. Nem is tehetnek igazán mást, mivel általában csak egy pályázó - az éppen regnáló igazgatási vezető - szokott indulni a posztért. Ezen a téren látszatszerű demokrácia érvényesül. A jelenleg hatalmon lévő igazgatási vezetők mindig el tudták érni, hogy újraválasszák őket - az Országos Igazságszolgáltatási Tanács (amely a megválasztásukról eddig döntött) a megyei elnökök kezében volt.

Ezt az 1997. évi CXLIV. tv. (Bsz.) nem megfelelő szabályozása tette lehetővé. A hatalmon lévő vezetővel szemben más személy megválasztása szinte lehetetlen volt. Nem is igen mert velük szemben más pályázni a posztra, mivel félt mindenki, hogy a régi vezető el fogja lehetetleníteni őt. Csak meg kell nézni, hány megyei elnököket vagy egyéb igazgatási vezetőket nem választottak újra. A bírák ennél fogva sokszor nem tekintik legitimnek a jelenlegi igazgatási vezetőket. Ezen a Bsz. decemberi módosítása sem változtatott, mivel olyan rövid idő telt el azóta, hogy érdemi változtatásra nem volt lehetőség ezen a téren. A kinevezőt most sem köti a bírák véleménye, ezért az új vezetőknél is fennáll majd a belső legitimációs hiány. Egyébként a Legfelsőbb Bíróság elnöke, Baka András nyilatkozataiból kitűnik, hogy a jelenlegi vezetői rétegre kíván támaszkodni a bíróságok megreformálásánál, így nem valószínű, hogy ő változtatni fog az igazgatási struktúra jelenlegi szerkezetén. Itt azért meg kell jegyezni, hogy nem minden igazgatási és szakmai vezető kontraszelektált és kádárista, vannak olyanok, akik alkalmasak a posztjukra, és még belső legitimációjuk is van, de sajnos ez a kisebbség.

A legitimációs válság okai

Alapvető gond, hogy az 1997. évi CXLIV. tv. olyan elfogadhatatlan szabályozást hozott létre, amely alkalmatlan a modern jogállami normáknak megfelelő bírói szervezet megalkotására és működtetésére. A jogszabály olyan despotikus igazgatási struktúra létrehozására adott lehetőséget, amely mindenféle kontroll nélküli teljhatalmat tett az igazgatási vezetők kezébe. Ez azért alakult ki, mivel a fenti jogszabályt az akkori megyei elnökök és Solt Pál, a Legfelsőbb Bíróság akkori elnöke a saját hatalmuk biztosítása érdekében maguk dolgozták ki, és el tudták fogadtatni a Horn-kormányal.

Emellett az átlátható, kiszámítható és objektív előmeneteli, minősítési és bíróvá válási rendszer hiánya miatt olyan emberek kerülhettek felsőbb bírói beosztásba, akik befolyásolhatók és egyes esetekben még a szakmai felkészültségük is megkérdőjelezhető, ezért nem alkalmasak ezen pozíciók betöltésére. A bírák szakmai előmenetele kizárólag az igazgatási vezetőn múlik, aki gyakorlatilag minden kontroll nélkül dönt erről. A kinevezés előtt állást foglalnak a bírói szervezetek, de ez nem köti a kinevezőt. Eljutottunk odáig, hogy a szakmai előremenetelnél nem a szakmai tudás vagy teljesítmény a fontos, hanem az, hogy az igazgatási vezető mennyire tartja saját, megbízható emberének a bírót. A szokásos kinek a kije elv érvényesül.

A bírói kar tagjainak 72 százalékát 1989 után nevezték ki. Ezen bírák döntő többsége a városi bíróságokon vagy a megyei bíróságok elsőfokú bírájaként dolgozik. Ők még nem olyan mértékben kontraszelektáltak, mint a felsőbb bíróságok bírái. A felkészültségük jó, és általában a jogszabályoknak megfelelő ítéleteket hoznak. Nem véletlen, hogy az ítéleteik nyolcvan százaléka jogerőssé válik. Tehát az ügyfelek is elfogadják az ítéleteiket, így ezeknek a bírósági ítéleteknek még külső legitimitásuk is van. A baj azzal a húszszázaléknyi üggyel van, amely másodfokra kerül. Itt kezdődnek a gondok a bírói karral és az ítéletekkel. A felsőbb bíróságokon dolgoznak azok az 55-70 év közötti bírák, akiket még a Kádár-korszakban neveztek ki, és ennek megfelelően szocializálódtak. Az előmeneteli rendszer hiányai miatt sok esetben kontraszelektáltak. Ebből adódóan sokkal inkább hajlamosak a felsőbb utasítások vagy kívánalmak végrehajtására. A kádári rendszerben ez követelmény volt ahhoz, hogy valaki érvényesülni tudjon. Sokan közülük MSZMP-tagok is voltak. Habitusuk nem változott az idők folyamán, így most is hoznak olyan ítéleteket, amelyeket "felsőbb hatalmak vagy érdekek diktálnak". Az ítéleteket nem első fokon manipulálják, mivel az itt lévő bírák nemigen

befolyásolhatók a korábbiakban elmondottak miatt, és nincs is értelme ennek, mivel a másodfok bármikor megváltoztathatja az ítéletüket. A felsőbb bíróságok hozzák meg általában azon ítéleteket, amelyek nemigen felelnek meg a jogszabályoknak, és érezhető, hogy valamilyen politikai vagy egyéb érdek játszhatott közre a döntés meghozatalánál.

Új kádáristák - és a régiek

Nem állítom, hogy minden másodfokú ítéletet nem a jog, hanem az érdek vezérelt, de itt van a legnagyobb esély arra, hogy ilyet találjunk. Azt is ki kell emelni, hogy az 55-70 év közötti generációhoz tartozó bírák között is sok tisztességes és jól felkészült szakember van, de sajnos az ő hitelüket is rontják a felsőbb bíróságokon nem kis számban ítélező, kádárista habitusú és befolyásolható bírák. Az is igaz, hogy a 40-55 éves generációban is vannak olyanok, akik hasonultak a kádárista felfogást képviselő bírákhoz, és ennek megfelelően viselkednek és ítéleznek. Ők általában már most vezetői posztokon vannak (tanácselnök, megyei elnökhelyettes, kollégiumvezető, városi elnök). Ezek az "új kádárista" bírák semmivel sem jobbak, mint a régiek. Közülük is sokan voltak MSZMP-tagok.

Hála Istennek, az ilyen "új kádárista" bírák nem nagy számban vannak jelen a 35-55 éves generációban. Ennek következtében a jövő mindenféleképpen a felkészült és a kádárista eszmék tekintetében intakt generációra alapozható. Tehát nem szabad egységesen kezelni a bírói kart. Kérem tehát, ne bántsák azokat az elsőfokú bíróságokon lelkiismeretesen dolgozó bírákat, akik nem tehetnek az őket is megnyomorító hatvanas generáció és az igazgatási vezetők bűneiről. Ha európai jogállamnak megfelelő magyar bíróságokat akarunk, akkor ezeket a régi és új kádárista bírákat kell eltávolítani az igazgatási posztokról, illetve bizonyos részüket az egész bírói karból. Nem a fiatal bírákon kell elverni a port, mert ez csak a kádárista réteg malmára hajtja a vizet.